

الإشارات

کندوکاوی در برجسته‌ترین رخدادهای
بازارهای سرمایه عربی

سال اول | شماره ۱۵ | ۲۳ مرداد ۱۴۰۲

اداره امور بین‌الملل

SAUHAB ART

بسم الله الرحمن الرحيم

تدوین و انتشار اداره امور بین الملل سازمان بورس و اوراق بهادار
راهبری دکتر حسین محمدی، مشاور عالی و جانشین رئیس سازمان در حوزه فناوری اطلاعات و امور بین الملل
نظارت کریم کریمی، رئیس اداره امور بین الملل سازمان
همکاران این شماره کریم کریمی

مطالب این نشریه لزوما انعکاس نظرات سازمان بورس و اوراق بهادار ایران نیست.
نشریه الاشارات از دریافت مقاله ها و اخبار مناسب استقبال می کند.
نشریه در دخل، تصرف و تلخیص مقاله ها آزاد است.
نقل مطالب با ذکر مأخذ مانعی ندارد.
نشانی نشریه: تهران، تقاطع خیابان مطهری و قائم مقام فراهانی، ساختمان بورس و اوراق بهادار، طبقه دوازدهم،
اداره امور بین الملل
تلفن: ۰۲۱ - ۸۴۰۸۳۷۰۷
نشانی اینترنتی: www.seo.ir
پست الکترونیک: intl@seo.ir

فهرست

- عملکرد شاخص بورس‌های عربی در هفته گذشته
- مروری بر اخبار بازار سرمایه جهان عرب در هفته گذشته
 - نقش فین‌تک در اقتصادهای خاورمیانه
 - کاهش ۴ درصدی عرضه اولیه در MENA
 - حراج ۶۰۰ میلیون یورو اوراق خزانه در مصر

عملکرد شاخص بورس‌های عربی در هفته گذشته

روند تحرک شاخص بورس‌های عربی در هفته گذشته مثبت بود. در مجموع ۸ بورس سبز رنگ و چهار بورس هم قرمز رنگ بودند. بورس عراق با بیش از ۸ درصد رشد، بهترین عملکرد را داشت و بازده این بورس از ابتدای سال جاری میلادی را به بیش از ۳۱ درصد رساند تا در صدر بورس‌های عربی منطقه قرار گیرد. جهش ۶ درصدی بورس کویت هم زیان این بورس در سال جاری میلادی را پاک کرد. شاخص بورس مصر بیش از یک و شاخص بورس‌های دویی، لبنان، فلسطین، عربستان و اردن هم کمتر از یک درصد بود. در مجموع چهار بورس هم روند منفی داشتند که سه بورس قطر، عمان و بحرین ۰/۵ و ابوظبی ۰/۰۶ درصد پایین آمدند.

در مجموع افزایش قیمت نفت خام و گزارش‌های بسیار مثبت شرکت‌ها مهمترین عوامل رشد بازارهای عربی منطقه در هفته گذشته بودند. همچنین مهمترین عامل اثرگذار بر تحرک بورس‌های عربی در هفته جاری نیز انتشار گزارش شرکت‌ها عنوان شده است.

ردیف	کشور	شاخص	10 August 2023	تغییر هفتگی (%)	تغییر از ابتدای سال End-2022
۱	اردن هاشمی	Amman SE General	2,443.02	0.25	-2.34
۲	امارات متحده عربی	DFM General	4,048.85	-0.06	21.37
۳	امارات متحده عربی	FTSE ADX General	9,879.70	0.95	-3.25
۴	بحرین	Bahrain All Share	1,972.27	-0.51	4.06
۵	عراق	ISX Main 60	767.97	8.49	31.06
۶	عربستان سعودی	Tadawul All Share	11,424.12	0.42	9.02
۷	عمان	MSM 30	4,757.21	-0.55	-2.06
۸	فلسطین	Al-Quds	646.88	0.57	1.12
۹	قطر	QE General	10,735.63	-0.59	0.51
۱۰	کویت	Main Market 50	5,800.15	6.04	1.42
۱۱	لبنان	BLOM Stock	1,810.30	0.95	28.36
۱۲	مصر	EGX 30	17,710.20	1.48	21.31

مروری بر اخبار بازار سرمایه جهان عرب در هفته گذشته

● نقش فین تک در اقتصادهای خاورمیانه

هم اکنون فین تک در صنعت مالی خاورمیانه یک بخش حیاتی و بسیار اثرگذار به شمار می‌رود. طبق پیش‌بینی‌ها، برآورد می‌شود که درآمد جهانی فین تک تا سال ۲۰۲۴ به ۱۸۸ میلیارد دلار برسد و منطقه خاورمیانه به کانون نوآوری فین تک تبدیل شود. علاوه بر این، افزایش استارت‌آپ‌های فین تک نشان‌دهنده تغییر در چشم‌انداز مالی است و همین امر مؤسسات سنتی را وادار به سازگاری و همکاری می‌کند. این روند به ویژه در کشورهای شورای همکاری خلیج فارس (GCC) که با جدیت به سمت فین تک حرکت کرده اند، قابل توجه است.

در سال ۲۰۱۸ تنها یک مرکز فین تک در GCC وجود داشت اما هم اکنون تعداد زیادی مرکز مهم وجود دارد که می‌توان به این مراکز اشاره کرد:

- Abu Dhabi Global Market (ADGM)
- Bahrain FinTech Bay
- Fintech Saudi
- The FinTech Hive at the Dubai International Financial Centre (DIFC)

شکی نیست که رشد مراکز فین تک در GCC نشان‌دهنده گسترش آن در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) و اشتیاق شدید منطقه برای راه‌حل‌های دیجیتال است.

فین تک نقش مهمی در تغییر اقتصاد خاورمیانه ایفا کرده و تغییرات مثبت مختلفی را به وجود آورده است که می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

◆ شمول مالی: فین تک نقش مهمی در گسترش دسترسی به خدمات مالی ایفا کرده است. این امر

به ویژه در ارتقای شمول مالی برای جمعیت‌های محروم منطقه مفید بوده است. بانک جهانی به اهمیت مشارکت مالی در کاهش فقر شدید و تقویت رفاه مشترک در خاورمیانه اشاره کرده است. نیز، فین تک شکاف بین خدمات بانکداری سنتی و جمعیت‌های بدون بانک یا دسترسی

محدود به بانک را در اقتصادهای خاورمیانه پر کرده است. راه‌حل‌های نوآورانه دیجیتال، دسترسی مردم منطقه به خدمات مالی، صرفه‌جویی در هزینه و دسترسی به تسهیلات اعتباری را آسان‌تر کرده است.

♦ **پرداخت دیجیتال:** انتظار می‌رود اندازه بازار پرداخت‌های دیجیتال در MENA از ۲۰۴,۱۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۳ به ۳۴۳,۲۷ میلیارد دلار تا سال ۲۰۲۸ افزایش یابد. بر اساس بررسی‌های اخیر، ۱۹ درصد از مصرف‌کنندگان در MENA در دوازده ماه گذشته کمتر از پول نقد استفاده کرده‌اند. علاوه بر این، ۶۴ درصد از مصرف‌کنندگان از حداقل یک گزینه پرداخت دیجیتال استفاده کرده‌اند.

♦ **حمایت از کسب و کار کوچک:** نقش فین‌تک در فعالیت تجاری شرکت‌های کوچک و متوسط (SME) بسیار حیاتی است. دسترسی منابع سرمایه از طریق پلتفرم‌های سرمایه‌گذاری جسورانه را تسهیل کرده و فرصت‌های رشد و پشتیبانی مالی را فراهم می‌کند.

♦ **فناوری بلاک‌چین:** استفاده از فناوری بلاک‌چین در فین‌تک امنیت و شفافیت بیشتری را برای تراکنش‌های مالی به ارمغان آورده است. همچنین، تغییر ناپذیری و ردیابی تراکنش‌ها را امکان‌پذیر کرده و خطر فعالیت‌های کلاهبرداری را کاهش داده است. به عنوان مثال، DIFC پیشرو یک محیط بلاک‌چین برای شرکت‌های نوظهور در منطقه به شمار می‌رود. بیش از ۶۰ درصد از شرکت‌های فین‌تک و نوآر GCC، بانک‌ها را به این گروه از شرکت‌ها متصل کرده و سهامداران بخش دولتی و خصوصی را به هم نزدیک کرده‌اند. در همین حال، سهامداران صنایع مختلف دویی در حال پیشرفت ملموس و تبدیل امارات به پایتخت جهانی توسعه بلاک‌چین می‌باشند.

البته در این راستا چالش‌ها و ملاحظات وجود دارند که مهم‌ترین آنها عبارتند از:

✧ **چارچوب قانونی و نظارتی:** یکی از چالش‌های کلیدی برای پذیرش فین‌تک، ایجاد یک بستر و چارچوب قانونی و نظارتی مناسب است. ایجاد تعادل بین ارتقای نوآوری و حفاظت از مصرف‌کننده و حریم خصوصی بسیار مهم است. نهادهای ناظر باید از فعالیت شرکت‌های

فین تک در محدوده قانونی اطمینان حاصل کنند و در عین حال به آنها اجازه دهند تا برای پیشبرد پیشرفت‌های فناوری انعطاف‌پذیر باشند.

✧ **نگرانی‌های امنیت سایبری و حفظ حریم خصوصی داده‌ها:** اجرای اقدامات امنیتی قوی برای محافظت در برابر تهدیدات سایبری و حفظ یکپارچگی تراکنش‌های مالی ضروری است. علاوه بر این، این شرکت‌ها باید از مقررات حفظ حریم خصوصی داده‌ها پیروی کرده و اقدامات سختگیرانه‌ای را برای محافظت از اطلاعات حساس اجرا کنند.

✧ **دغدغه‌های استعداد و نیروی ماهر و متخصص:** بر اساس یک تحقیق، اگر منطقه GCC به سطح پیشرفته‌ترین اقتصادهای دیجیتال برسد، به طور بالقوه می‌تواند ۶۰۰ هزار شغل اضافه در بخش فناوری ایجاد کند. با این حال، اگر توسعه مستمر استعدادها در درون کشور وجود نداشته باشد، این رشد، فشار زیادی را بر دایره محدود استعداد درون کشوری وارد می‌کند. برای مقابله با این چالش، لازم است کشورهای شورای همکاری خلیج فارس بر توسعه و پرورش استعدادهای محلی در بخش فین تک تمرکز کنند.

پایان سخن اینکه نقش فین تک در تغییر اقتصادهای خاورمیانه را نمی‌توان نادیده گرفت. فین تک، الگوهای مالی سنتی را مختل کرده و فرصت‌های جدیدی را برای رشد و نوآوری باز کرده و منطقه را به سمت عصر جدیدی از دانش مالی سوق داده است.

● کاهش ۴ درصدی عرضه اولیه در منطقه MENA

مؤسسه «ارنست اند یانگ» گزارش داد که در نیمه اول سال جاری میلادی تعداد ۲۳ عرضه اولیه سهام در منطقه «خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA)» انجام شده است که این میزان در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته ۴ درصد کاهش نشان می‌دهد. تمام این ۲۳ مورد در بورس‌های کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس (GCC) روی داده و ارزش آن ۵/۲ میلیارد دلار بوده است.

البته این مؤسسه این روند را در ادامه سال امیدوارکننده می‌بیند و دو کشور عربستان و امارات را پیشگام پذیرش و IPO عنوان کرده است. به عنوان مثال ۲۳ شرکت آمادگی خود را برای پذیرش در بورس عربستان (تداول) اعلام کرده‌اند. مصر نیز دو شرکت در صف پذیرش دارد. امارات، عمان، قطر و کویت نیز برنامه‌هایی برای پذیرش و عرضه اولیه در دست دارند.

● حراج ۶۰۰ میلیون یورو اوراق خزانه در مصر

به گزارش رویترز، بانک مرکزی مصر اعلام کرد که قصد دارد در تاریخ ۲۳ مرداد، اوراق خزانه یورویی به ارزش کل ۶۰۰ میلیون یورو و برای دوره یک ساله به حراج بگذارد.

با توجه به کمبود نقدینگی دلار و افزایش نابرابری بین نرخ رسمی ارز و نرخ بازار موازی، دولت مصر فعالانه در حال تلاش برای جذب وجوه ارزی برای انجام تعهدات خود است. تحلیل‌گران بر ضرورت کاهش ارزش پوند مصر توسط مقامات تأکید می‌کنند، اما زمان آن هنوز مشخص نیست.

زیاد داوود، اقتصاددان ارشد بازارهای نوظهور بلومبرگ اکونومیکس، تأکید کرد که کاهش ارزش پوند قطعاً اجرا خواهد شد و ابهامی در آن نیست، اما زمان و میزان آن اهمیت دارد. وی اظهار داشت که به دلیل خالص خروج سرمایه و عدم حمایت از جریان‌های پرتفوی و سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، امکان جبران کسری ۱۰ میلیارد دلاری وجود نداشته و در نتیجه، اختلاف قابل توجهی بین عرضه و تقاضای ارز وجود داشته که مستلزم کاهش بیشتر ارزش پول ملی است.

داوود همچنین تأکید کرد که یکی دیگر از عواملی که نیاز به کاهش پول ملی مصر را افزایش می‌دهد، ارقام منفی مشاهده شده در خالص دارایی‌های بانک مرکزی و کل بخش بانکی است. این وضعیت فشار بیشتری بر ثبات آنها ایجاد می‌کند، زیرا آنها در گذشته چنین سطوح منفی شدیدی را تجربه نکرده بودند.